

Učiteljska fiskarna

Jasnit. Radi zvezkov državne izdaje ima tiskarna občutno škodo in ker se grozi monopolske učne knjige, išče zadruga novih virov dohodkov. Konec leta 1935. je začela izdelovati papir za kopije, kakršnega rabijo največ železniške direkcije, vojaška uprava, gradbeni oddelki banskih uprav, inženjerji itd. Te vrste papir se je izdeloval dosedaj le v Nemčiji ter deloma z uvozom sirovin tudi v Zagrebu.

»Jasnit« je 100% domač izdelek; papir in potrebne kemikalije se izdelujejo v Jugoslaviji; povsem lahko konkurira s tujim blagom glede kakovosti in cene. Letos je otvorila tiskarna tudi kopirnico načrtov, da lahko popolnoma ustreže odjemalcem Jasniti.

Tudi šolski upravitelji morajo imeti pozornost. Da ne boste imeli med počitnicami skrbi, naročite že sedaj vse šolske potrebščine za novo šolsko leto. Lahko tudi določite termin, kdaj naj se vam dostavi blago.

Kreditiranje. Leta 1932. je bila zaradi splošne gospodarske krize tudi Učit. tiskarna v veliki denarni zadregi, zato je tedajna uprava sklenila, da ne kreditira več starim dolžnikom. Mišljeno je bilo za večletne dolgove in večje vsote. Ta sklep so uslužbenci predobedno izvajali in ustavili kredit tudi pri malih zaostankih. Nova uprava je zadevo pravilno uredila in hoče po največji možnosti ustreči vsem naročnikom.

Knjigarne imajo dogovor, da strankam ne dajejo posebnega popusta pri knjigah.

200 narodnih pesmi z napevi vsebuje nova Zirovnikova pesmarica (II. del je izdan 1936.).

Nobena šola, naj bo narodna, meščanska ali srednja, ne sme pogrešati te pesmarice. Posebno pa je važna za pevске zbornice. Kdo bi danes kupoval papir in prepisoval note, ko se dobe pripravne pesmarice po zmerni ceni. Za pevске zbornice je posebno priporočljivo, da imajo vsi pevci enake, vezane knjige.

Šolarske knjižnice so važni del pouka in vzgoje, zato jim moramo posvetiti kar največ pozornosti. Učit. tiskarna daje drage volje šolam mladinske knjige lastne založbe na kredit, 1—2 leti brez obresti.

V oporo zemljepisnemu pouku sta lepi knjigi Kunaver: Na planine in Kraški svet in njegovi pojavi. Vsaj šolarske knjižnice naj imajo te knjige v večjih izvodih. (Cena je že znižana za 50%.)

Slovenski klasiki za mladino. Vsaka šola mora imeti v knjižnici po več izvodov Erjavca-Flešar izbrani spisi: Slomšek, Stritar, Erjavc, Jenko, Levstik, Valjavec, Kersnik, itd.

V novih cenikih je že določena polovična cena. Vse zbirke dobe šole tudi na kredit.

Mladinska matica

—mm Knjige Mladinske matice izidejo okrog 10. t. m. Ekspedicija se bo vršila med 10. in 15. junijem. da ne bo nepotrebnih zamud, so naši cenj. poverjeniki naprošeni, da zberejo čimprej od naročnikov Din 2.50 za knjige in pošljejo denar upravi. Posebno za skupne pošiljke po železnici je to nujno potrebno. Opozarjamo na to, da imajo pravico do knjig le tisti naši naročniki, ki so se naročili na ves letnik »Našega roda« in doplačajo še Din 2.50 za knjige.

—mm O zadnji številki »Našega roda« sta prinesla »Istra« od 30. V. in »Mariborer Zeitung« od 31. V. krajši notici.

—mm Ob 80. letnici Nikole Tesle je izšel v »Jutru« od 28. V. velik članek čez 3 kolone, ki končuje tako-le: Za osemdesetletnico je izšlo o Tesli mnogo knjig v različnih jezikih. Edino knjigo v slovensčini pa je izdala Mladinska matica; knjižnica poroča zgoščeno in zanimivo o življenju in delu izumitelja, ki bodi svetilnik vsem našim mladim pokolenjem. Knjigo je napisal dr. Lavo Čermelj. Delo krasno vsakomur 60 slik in je ob nizki ceni (20 Din) vsakomur dosegljivo.

—mm »Duhovno življenje«, slovenska revija, ki izhaja v Buenos Airesu, je objavila v svoji 105. številki članek »Kaj nam je leta 1935. nudil slovenski knjižni trg«, kjer omenja tudi publikacije M. M. O knjigi »Po lepji Sloveniji« piše: To je sicer majhna in drobna, vendar zanimiva knjižica, v kateri g. dr. Andrejka, sin znanega pisatelja »Slovenskih fantov« v Bosni in Hercegovini, popisuje lepote slovenske zemlje. V tej knjižici, ki jo je izdala Mladinska matica v Ljubljani, nam dovolj obširno in zgovorno riše obe slovenski metropoli Ljubljano in Maribor. Knjižica je prijetno ilustrirana in namenjena predvsem mladini, vendar jo bodo tudi odrasli z veseljem vzeli v roko; saj boljšega popisa slovenskih mest sploh še nimamo.

Šolski radio

—r XXXIII. teden. Petek 12. junija bo govoril g. Bratko Rudolf; Od krpe do papirja; ogled Piatnikove papirnice v Radečah. Vsebinska: Predpisi pri vstopu v papirnico. Krpe se razrežejo iz starih cunj. Namakanje, kuhanje in izpiranje krp. Prečiščene krpe se spremenijo v polblago. Mešanice za izdelavo raznega papirja. Papir napravljen po vzorcu. Kako se izdeluje papir za dokumente, pisalni papir, papir za igralne karte, časopisni papir in pivnik? Kako se napravljajo črte v šolske

zvezke? Pri parnem kotlu. Voda iz Sopotne in izdelava papirja. Vabilo za naše lepe Radeče. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 14. junija ob 16. uri predaval g. inž. Lah: O poljedeljstvu.

Stanovska organizacija JUU iz društev Vabila

= JUU SRESKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA bo zborovalo 10. junija v Črensovcih ob 10. uri. Ob 9. uri zborujejo posamezni odseki, ki se naj jih udeležijo sigurno posamezni člani. Poleg običajnega dnevnega reda bo na programu predavanje tov. Majhna, poročila odsekov in volitev delegatov za ban. in drž. skupščino. Ker je zborovanje zelo važno, se pričakuje polnoštevilna udeležba. Tov. zamudniki poravnajte sigurno članarino do začetka junija, da bomo vendar enkrat brez dolga na ban. skupščini. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GOR. bo zborovalo v soboto 6. junija ob 10. uri na drž. narodni šoli pri Mariji Snežni po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav in določitev 2. overovateljev zapisnika. 2. Situacijsko poročilo. 3. Zapisnik zadnjega zborovanja. 4. Dopisi. 5. Eventualni vzorni nastop v razredu. 6. Predavanje o učit. gospod. ustanovah: »Dom učitelje v Ljubljani«, 7. »Mladinska matica« — razprava o delitvi. 8. Predlogi in slučajnosti.

Odhod iz Sv. Lenarta bo z lenartskim avtobusom izpred garaže takoj po prihodu radgospodarskega avtobusa. Voznina tja in nazaj približno 10 Din. Po zborovanju odhod z avtobusom k gostilni Matz v Zg. Čmurek na skupen obed.

Ker je to zadnje letošnje zborovanje, vabi k polnoštevilni udeležbi odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE bo zborovalo dne 6. junija t. l. združeno z osmimi sreskimi društvi po prihodu jutranjega vlaka v Rogaski Slatini. — Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika in dopisov. 2. Resolucije. 3. Volitev delegatov. 4. Udeležba skupnega zborovanja, ki se bo vršilo ob pol 10. uri. Predaval bo g. prof. Silih iz Maribora. — Za udeležence bo zaprosena polovična voznina na obeh avtobusnih progah, kar bo skoro gotovo ugodeno. Udeležba pri koncertu UPZ bo možna, ker se lahko vrnemo z najetim avtobusom Celje—Podsreda. — K obilni udeležbi vabi odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 13. junija 1936. ob 10. uri na deški narodni šoli v Studencih pri Mariboru. Dnevni red: 1. Hospitacija. 2. Razgovor o hospitaciji. 3. Situacijsko poročilo. 4. Predlogi za banovinsko skupščino. 5. Poročilo o pedagoški ekskurziji na Češko-slovaško.

Eno uro pred zborovanjem, t. j. ob 9. uri bo odborova seja v zborovalnici. Pripravite predloge! — Petrovič Šimon, predsednik.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU bo zborovalo v soboto, 13. junija 1936., v Strigovi. Začetek ob 9. uri. — Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje tov. Kotnika iz Vel. Nedelje o Koroški in koroškem plebiscitu. — Pridite! Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo zborovalo v soboto dne 13. junija 1936. točno ob 11. uri v drž. nar. šoli v Kočevju. Dnevni red je sledeči: 1. Došli dopisi. 2. Tovariš Josip Dolgan bo poročal o učnih načrtih za višjo narodno šolo — nadaljevanje. 3. Volitve delegatov za banovinsko in državno skupščino. 4. Predlogi za banovinsko skupščino. 5. Ostali predlogi in zadeve. Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU bo zborovalo v soboto dne 13. maja t. l. ob 9. uri v Ormožu. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predsednikovo poročilo o predsedniškem zboru 7. t. m. in predavanje tov. Debenaka: Vtisi iz češkoslovaških poizkusnih šol. Polnoštevilno udeležbo pričakuje Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO bo zborovalo dne 13. junija ob 10. uri v Krškem. Dnevni red objavimo v prih. številki. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo v soboto dne 13. junija ob 9. uri v ptujskem mestnem gledališču s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo in dopisi. 2. Predavanje o Češkoslovaški in njenih šolskih reformah. Predavata: Jurancič in Debenak. Predavanje bo ilustrirano s skioptičnimi slikami. 3. Volitev delegatov za letošnjo glavno in sekcijško skupščino. 4. Slučajnosti.

Šeštan Dušan, predsednik.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITVI bo zborovalo v soboto dne 20. junija 1936. ob 8.30 v Litvi. Na dnevnem redu pedagoško predavanje ravnatelja litijske meščanske šole tov. Vlado Rojca in stanovske zadeve. Predsedstvo.

= JUU SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA bo zborovalo v soboto 13. junija s pričetkom ob 8. uri na deški narodni šoli v Škofji Loki. Dnevni red: Otvoritev. — Telovalna učna ura. Praktični nastop učitelja tov. Rudolfa Horvata s šolsko mladino. — Razširjenje ljubljanske bolnice in protituberkulozna liga. — Predsedniški zbor v Rogaski

Slatini. Ref. tov. Jože Zupančič. — Tajniško poročilo in sklepanje o vseh tekočih stanovskih zadevah. Ref. tov. Franc Koča. — Mladinska matica. — Predlogi in slučajnosti. Po zborovanju skupno kosilo. Tovarišice in tovariše vabimo, da se zaključnega zborovanja v letošnjem šolskem letu polnoštevilno udeležijo. Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V ZUZEMBERKU bo zborovalo v soboto dne 13. junija 1936. ob 10. uri dop. v Smihelu. Poleg šolskih in stanovskih zadev bo na dnevnem redu zanimivo predavanje g. Al. Zupanca o zgodovinskih najdbah v žužemberški dolini in Suhi krajini. — Ker je snov nad vse aktualna in se za te najdbe zanimajo naši najboljši, pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V LOGATCU je zborovalo dne 9. maja 1936. v osn. šoli na Rakeku.

Vpisanih 105 članov, navzočih 44. Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi in predstavi novega sres. načelnika kot našega sreskega starešino. Topel pozdrav od strani predsednika in vseh navzočih je veljal tudi tov. nadzorniku Štravs in tov. Starmanu kot odposlancu RK iz Ljubljane.

Sledi situacijsko poročilo tov. predsednika. Počeniš s predsedniškim zborom v Mariboru do zadnjih dni, naniza vse važnejše dogodke, žele je težeje učiteljstva in organizacije, ki stremijo za ureditev premnogih vprašanj, ki se tičejo šolstva, pravnega stanja učiteljstva, njegovih pravic in dolžnosti, pa tudi kot inteligenta in kulturnega narodnega delavca.

Njegova izvajanja so podkrepile mnogobrojne okrožniške sekcije, ki jih je prečital tov. tajnik. V zvezi s tajniškim poročilom poroča tov. Mercina o naših gospodarskih ustanovah in ponovno vabi vse naj pristopijo k tem ustanovah, kajti gospodarska stran je najvažnejša in stebler vsake organizacije.

Tov. blagajnik poda blagajniško poročilo in pozove vse, naj do konca leta izpolni svoje plačilne obveznosti napram društvu.

Sledi referat tov. J. Dolgana. V jedrnatih besedah nam je prikazal obraz Bosne, podkrepil ga s historičnega in zemljepisnega vidika, razvijal pred nami razvoj in potek kulturnega napredka ter na podlagi teh dejstev predstavil Bosno tako, kakršna je danes. V debato, ki se je vršila in v katero so posegli mnogi tov. (ice), je posegel tudi g. sres. načelnik Bavdek, ki je kot sres. načelnik služboval do letošnjega leta v Bosni in je v marsičem izpopolnil referentova izvajanja iz lastnih izkušenj.

Poleg predsednika bodo nastopali društvo in sicer na ban. skupščini tov. Winkler, na drž. tov. Šuštaršič z namestnikoma tov. Štravsom in Keničem.

Pri slučajnostih povzame besedo tov. Starman in priporoča navzočim, naj se ponovno zavzamejo za procvit organizacije pomladka RK, ki je po svojem namenu prepotrebna povsod in ob vsakem času. Obrazložila ovire napredka in pričakuje od učiteljstva v tem pogledu pravega razumevanja.

Tov. Pavčič je predložil resolucijo, ki se tiče razumevanja in izvajanja pravilnika o izvrševanju verskih vaj. Resolucija se razen 4. točke soglasno sprejme. Doljak Val., preds.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA je zborovalo 9. maja v Turnišču, kjer je bilo navzočih 54 članov in 1 abiturientka t. j. 60%. Tov. predsednik otvori zborovanje in posebej pozdravi g. sres. nač. dr. Bratino in članstvo, ki se je kljub slabemu vremenu udeležilo v tolikšnem številu zborovanja. Nato prečita situacijsko poročilo IO v Beogradu. Tov. tajnik pa prečita podrobno situacijsko poročilo sekcije iz Ljubljane. Obe poročili je članstvo sprejelo z odobravanjem na znanje.

Tov. Drekonja je predaval o temi: Gospodarski pouk in gospodarska vzgoja. Predavatelj je začetkoma orisal v kratkem zgodovino gospodarstva in stavil brate, Čehe za vzgled. Poudarjal je, kako naj se usmeri pouk kmetijstva in gospodarstva, da se intenzivneje pritegne h kmetickemu delu čim več mladine. Pri gosp. vzgoji je omenjal, da je treba privzgojiti ljubezen do zemlje in kmet. poklica ter zaustaviti boj mladine v mesta. Treba je dati kmetu dostojen gospodarski položaj in približati šolo kmet. življenju. Predavanje je bilo zelo zanimivo. K debati se je oglasil predvsem tov. Majhen, ki je pobijal nekatere točke in zastopal nasprotno stališče. Po dolgotrajni debati se je sklenilo, da napravi tov. Majhen koreferat o isti temi na prihodnjem zborovanju.

Prečitali so se važni dopisi, zlasti se je podrobneje obravnaval dopis o premostitvi druž. očetov, ki imajo deco za šolo. Predlogi se prenesejo na drugo zborovanje.

Tov. predsednik Peternel je priporočal udeležbo članstva na koncertu Jadrana 9. maja zvečer v M. Soboti in na koncert učiteljskih iz Čakovca, ki nastopijo 16. maja v Dol Lendavi. Prihodnje zborovanje bo 10. junija v Črensovcih.

L. Peternel, preds. S. Skočir, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ je zborovalo 4. aprila t. l. v Ormožu. Od 61 članov je bilo navzočih 35, t. j. 57%.

Tovariš predsednik Ljudevit Belšak otvori zborovanje s prisrčnim pozdravom, ki velja še posebej našemu zvestemu predavatelju tov. A. Debenaku od Sv. Marjete. — Spomni se umrlega tovariša Mirka Klanjščeka iz Vučje vasi in umrlega nekdanjega tovariša Vinka Brenčiča. S trikotratnim »Slava« so navzoči počastili spomin obah.

Nato tov. predsednik omeni debate ob priliki sprejema banovinskega in državnega proračuna, iz katerih je razvidno, da se učit.

teljskemu stanu posveča velika pažnja. Ob desetletnici deklaracije jasno vidimo, kako je bila ta potrebna. Učitelj naj služi narodu v šoli in izven nje, brez ozira na desno in levo! Nujno potrebno je, da se učitelj ne udinja nikomur. Omeni tudi imenovanja novih šolskih upraviteljev in razrešitev nekaterih. — Ob tej priliki čestita tov. Papstu iz Ormoža. Tudi ni pozabil tovarišev iz bednostnega fonda, katerim je bil z odpustom prizadet hud udarec.

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja so se obravnavali dopisi. Uvedba obveznega bolniškega zavarovanja za učiteljstvo se odkloni.

O stanju »Samopomoči« je referiral tov. Rajšp, ki je ob tej priliki poudaril pohvalo Zveze slovenskih zadrug naši »Samopomoči« ter je kakor vedno vzpodbujal k pristopu. Tov. predsednik se mu zahvali ter konstatira, da je zasluža tov. Rajšpa, da je pri »Samopomoči« 50 članov našega društva.

Tov. Andrej Debenak je za tem predaval o svojih vtisih iz Kemalove Turčije. Podal nam je karakteristiko orientala ter predložil velikanske izmene, kulturne in druge, ki jih preživlja in uvaja sodobna Turčija. Za zanimivo predavanje je žel viharno odobravanje.

O sodobnem zgodovinskem pouku je nato predaval tov. Srečko Vittori. Kakor je sam izjavil, je bil glavni namen njegovega predavanja zbuditi zanimanje ter opozoriti na Zerkjavovo predavanje o novodobnem zgodovinskem pouku, ki bo objavljeno v prihodnji številki »Popotnika«. Tov. Vittori pa ni s svojim predavanjem budil samo zanimanja, ampak nam je vsestransko osvetlil probleme, ki nas silijo, da zgodovinski pouk preusmerimo, upoštevajoč pri tem kulturne in socialne momente.

Prihodnje zborovanje bo meseca junija. Belšak Ljud., preds. Bitenc Rado, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU je zborovalo 2. maja pri Kapeli.

Vreme je bilo sicer skrajno neprijetno z nami, vendar po zborovanju menda nikomur, ki je prišel, ni bilo žal tega.

Tov. predsednik je prisrčno pozdravil predavatelja g. prosv. insp. v p. dr. Poljanca iz Maribora, ki se je, kakor je dejal, rad odzval našemu povabilu, — pozdravil ostale navzoče in predstavil članstvu g. Pogrujca, odposlanca oblasti. — Počastil je spomin umrlega tov. Mirka Klanjščeka, našega vzornega blagajnika. Bil je dober, priden tovariš in ga bomo težko pogrešali. Smrt je odvedla iz naših vrst tudi tov. F. Grossmanovo, učit. ž. r. del v p. Sozalje je izrekel tov. I. Grossmanovi, tov. Lebnovi, ki je izgubila očeta in Pušenjakovi — ob smrti bratovi.

V svojem situacijskem poročilu je govoril o sprejetju proračuna in finančnega zakona, o izpremembi disciplinskega postopka in o vzdrževanju narodnih šol.

Nato nam je g. dr. Poljanec nazorno pokazal »Kako se učijo naši otroci« — tako nazorno in na prijeten način, da smo se mu zahvalili z navdušenjem. Prosil smo ga, da pride še, pa nam je obljubil.

Odobrila sta se v naslednjem zapisniku zadnjega zborovanja in odborove seje, ki je bila marca v Radencih. — Odobrile so se razne dajatve iz društvene blagajne.

Tov. Ivanjšič je podal poročilo o zboru predsednikov v Mariboru. Očrtal je glavne točke dnevnega reda, spomenice, sestavljene na zboru, pa — žal — ni mogel podati, ker je bila prepovedana in zaplenjena.

Dne 8. marca se je vršil v Ljutomeru krasno uspeli koncert UPZ. Slovenska pesem je donela in zajela srca vseh, ki so jo čuli. Pripravljalnemu odboru se je tov. predsednik za delo, ki ga je imel, toplo zahvalil.

Razdelile so se še znanke za legitimacije; sklenili smo, da se zberemo prihodnjič 13. junija v Strigovi gori — nakar je bilo zborovanje zaključeno. K. Maurič, preds. Klemenčič Mara, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo 13. maja v Kranju. Predsednik tov. Lapajne otvori zborovanje in v daljšem pozdravnem nagovoru omeni trnjevo pot slovenskega učitelja pod mačeho Avstrijo, omeni borbo v teh časih za stanovsko združenje, ter prehaja v lepšo dobo, v dobo, ko je srbski narod pod vodstvom silovalega kralja Petra premagal naše tlačitelje. Viteški kralj Aleksander I. je ljubil učiteljski stan, a učitelj se je vedno izkazoval vrednega te ljubezni. V tej dobi je nastalo tudi JUU in plod našega združenja je naš šolski zakon, ki ga sedaj v polni meri preizkušamo.

Učitelji v kranjskem šolskem okraju smo imeli v svojih predpostavljanih sreskih glavarjih oz. načelnikih vselej dobre zagovornike, dobrega zaščitnika pa imamo tudi sedaj v osebi našega novega nadzornika Vinka Rupreta, ki je bil postavljen na to važno prosvetno mesto iz naše srede, saj je bil dolga leta tajnik našega učiteljskega društva. On je dobro preizkusil kaj mora učitelj na deželi pretrpeti od tako zvanih lokalnih faktorjev, zaradi česar mu bo lahko zastopati interese učiteljstva in narodne šole.

Tajnik Kus Viljem prečita došla dopise, katerih vsebina se vzame po vsestranski obravnavi na znanje.

Nato je obširno referiral o tuberkulozi in protituberkuloznem delovanju učiteljstva g. dr. Bežek iz Kranja. Poleg statističnih podatkov je dal gospod referent učiteljstvu važne direktive za nadaljnje delo v tem smislu. K besedi se je oglasil predsednik Lapajne, ki je obrazložil delo pri tem in ostalih človekoljubnih ustanovah ter ni pripisovati učiteljstvu nikake krivde, ako se delovanje ne širi tako, kakor bi se moralo. O velikem razmahu protituberkuloznega delovanja v Križah poroča tov. Baltasar.

Sledil je referat tov. Ločnikarja, ki je v prelepih besedah orisal trnjevo pot slovenskega učitelja pred osvobojenjem. Za svoj referat je žel obilo pritrjevanja.